

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

11. srpnja 2024.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a – Učinkovita pravna zaštita u područjima obuhvaćenima pravom Unije – Neovisnost sudaca – Zakonom prethodno ustanovljeni sud – Pošteno suđenje – Služba evidencije sudske prakse – Nacionalni propis kojim se predviđa uvođenje funkcije suca evidentičara u drugostupanjskim sudovima koji u praksi ima ovlast odgoditi donošenje presude, davati upute sudskim vijećima i zatražiti sazivanje sjednice odjela – Nacionalni propis kojim se predviđa ovlast sjednica odjela ili svih sudaca suda za prihvaćanje obvezujućih ‚pravnih shvaćanja‘, uključujući za predmete o kojima se već vijećalo”

U spojenim predmetima C-554/21, C-622/21 i C-727/21,

povodom triju zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koje je uputio Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, odlukama od 3. kolovoza 2021. (C-554/21), od 21. rujna 2021. (C-622/21) i od 10. studenoga 2021. (C-727/21), koje je Sud zaprimio 8. rujna 2021., 7. listopada 2021. i 30. studenoga 2021., u postupcima

Financijska agencija

protiv

HANN-INVEST d.o.o. (C-554/21),

MINERAL-SEKULINE d.o.o. (C-622/21),

i

UDRUGA KHL MEDVEŠČAK ZAGREB (C-727/21)

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, L. Bay Larsen, potpredsjednik, A. Arabadjiev, A. Prechal, C. Lycourgos, F. Biltgen i N. Piçarra, predsjednici vijeća, S. Rodin, I. Jarukaitis (izvjestitelj), N. Jääskinen, N. Wahl, I. Ziemele, J. Passer, D. Gratsias i M. L. Arastey Sahún, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Pikamäe,

tajnik: M. Longar, administrator,

* Jezik postupka: hrvatski

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 5. lipnja 2023.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Financijsku agenciju, S. Pejaković, punomoćnica,
- za hrvatsku vladu, G. Vidović Mesarek, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, K. Herrmann, M. Mataija i P. J. O. Van Nuffel, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 26. listopada 2023.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a i članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Zahtjevi su upućeni u okviru triju sporova, pri čemu se prva dva vode između Financijske agencije i društva HANN-INVEST d.o.o. (C-554/21) te društva MINERAL-SEKULINE d.o.o. (C-622/21) u pogledu naknade troškova te agencije povezanih s poslovima koje obavlja u okviru stečajnog postupka, dok se treći spor odnosi na prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka koji je podnijela UDRUGA KHL MEDVEŠČAK ZAGREB (C-727/21).

Pravni okvir

Zakon o sudovima

- 3 Člankom 14. Zakona o sudovima (Narodne novine, br. 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20) propisuje se:

„1. U Republici Hrvatskoj sudbenu vlast obavljaju redovni i specijalizirani sudovi te Vrhovni sud Republike Hrvatske.

[...]

3. Specijalizirani sudovi su trgovački sudovi, upravni sudovi, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske i Visoki kazneni sud Republike Hrvatske.

4. Najviši sud u Republici Hrvatskoj je Vrhovni sud Republike Hrvatske.

[...]”.

4 U skladu s člankom 24. tog zakona:

„Visoki trgovački sud Republike Hrvatske:

1. odlučuje o žalbama protiv odluka koje su u prvom stupnju donijeli trgovački sudovi,
 2. rješava sukob mjesne nadležnosti između trgovačkih sudova te odlučuje o delegaciji nadležnosti između trgovačkih sudova,
- [...]”.

5 Člankom 38. navedenog zakona određuje se:

- „1. Na sjednicama sudskog odjela razmatraju se pitanja od interesa za rad odjela, a posebice organizacija unutarnjeg poslovanja, sporna pravna pitanja, ujednačavanje sudske prakse i pitanja važna za primjenu propisa iz pojedinih pravnih područja te praćenje rada i stručnog usavršavanja sudaca, sudskih savjetnika i sudačkih vježbenika raspoređenih na rad u odjel.
2. Na sjednicama sudskih odjela županijskog suda, Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, Visokoga kaznenog suda Republike Hrvatske i Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske razmatraju se i pitanja od zajedničkog interesa za sudove nižeg stupnja s područja tih sudova.
3. Na sjednici odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske razmatraju se pitanja od zajedničkog interesa za pojedine ili sve sudove s područja Republike Hrvatske te se razmatraju i daju mišljenja o nacrtima propisa iz pojedinoga pravnog područja”.

6 U skladu s člankom 39. istog zakona:

- „1. Sjednicu sudskog odjela prema potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca saziva i njezinim radom rukovodi predsjednik odjela, odnosno predsjednik suda. Kad predsjednik suda sudjeluje u radu sjednice sudskog odjela, predsjedava sjednici i sudjeluje u odlučivanju.
2. Sjednica svih sudaca suda mora se sazvati kad to zahtijeva odjel suda ili jedna četvrtina svih sudaca.
3. Odluka na sjednici sudaca suda, odnosno sudskog odjela donosi se većinom glasova svih sudaca, odnosno sudaca sudskog odjela.
4. O radu sjednice vodi se zapisnik.
5. Predsjednik suda, odnosno odjela može na sjednicu svih sudaca, odnosno odjela pozvati i istaknute znanstvenike i stručnjake iz pojedinoga pravnog područja”.

7 Člankom 40. Zakona o sudovima propisuje se:

- „1. Sjednica odjela ili sudaca saziva se i kad se utvrdi da o pitanjima primjene zakona postoje razlike u shvaćanjima između pojedinih odjela, vijeća ili sudaca ili kad u jednom odjelu vijeće ili sudac odstupi od ranije prihvaćenog pravnog shvaćanja.

2. Pravno shvaćanje prihvaćeno na sjednici svih sudaca odnosno sudskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, Visokoga kaznenog suda Republike Hrvatske, Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske i sjednici odjela županijskog suda obvezno je za sva drugostupanjska vijeća ili suce pojedince tog odjela, odnosno suda.

3. Predsjednik odjela može, prema potrebi, pozvati na sjednicu odjela profesore diplomskog sveučilišnog studija prava, istaknute znanstvenike ili stručnjake u određenoj grani prava”.

Sudski poslovnik

- 8 Člankom 177. stavkom 3. Sudskog poslovnika (Narodne novine, br. 37/14, 49/14, 8/15, 35/15, 123/15, 45/16, 29/17, 33/17, 34/17, 57/17, 101/18, 119/18, 81/19, 128/19, 39/20, 47/20, 138/20, 147/20, 70/21, 99/21 i 145/21) predviđa se:

„Kod drugostupanjskog suda predmet se iskazuje riješenim u trenutku otprevka odluke iz referade suca nakon što je predmet vraćen iz službe za praćenje i evidentiranje sudske prakse. Služba za praćenje i evidentiranje sudske prakse dužna je u što kraćem roku od dana prijama spisa isti vratiti u referadu suca. Sudska odluka otpremi će se sa suda u daljnjem roku od osam dana”.

Glavni postupci i prethodna pitanja

- 9 Visokom trgovačkom sudu, sudu koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku, podnesene su tri žalbe. U predmetima C-554/21 i C-622/21 žalbe se odnose na rješenja kojima se odbija zahtjev Financijske agencije za naknadu troškova koji proizlaze iz njezina obavljanja poslova u stečajnim postupcima. U predmetu C-727/21 žalba se odnosi na rješenje o odbijanju prijedloga za pokretanje predstečajnog postupka.
- 10 Sud koji je uputio zahtjev, zasjedajući u vijećima od tri suca, ispitaio je te tri žalbe te ih je odbio jednoglasnom odlukom, potvrđujući tako prvostupanjske odluke. Suci tog suda potpisali su svoje presude i zatim ih prosljedili službi evidencije sudske prakse tog suda u skladu s člankom 177. stavkom 3. Sudskog poslovnika.
- 11 Međutim sudac službe evidencije (u daljnjem tekstu: sudac evidentičar) odbio je evidentirati te sudske odluke te ih je vratio odnosnim sudskim vijećima zajedno s dopisima u kojima se navodi da se ne slaže s rješenjima prihvaćenima u navedenim odlukama.
- 12 U tom se dopisu u predmetu C-554/21 navode predmeti u kojima je u sličnim okolnostima sud koji je uputio zahtjev odlučio drukčije, ali i drugi predmet u kojem je taj sud odlučio na isti način kao i sudsko vijeće koje je odlučivalo u glavnom postupku. Sudac evidentičar je iz toga zaključio da predmet u glavnom postupku treba vratiti dotičnom vijeću i da bi, ako ono ostane pri svojoj odluci, taj predmet u glavnom postupku trebalo ispitati na „sjednici odjela” o kojem je riječ. Na taj je način sudac evidentičar uvjetovao evidentiranje sudske odluke u navedenom predmetu u glavnom postupku usvajanjem drukčijeg rješenja, dajući na taj način prednost jednom od dvaju različitih stavova utvrđenih u sudskoj praksi tog suda, pri čemu je pojasnio da će, ako to vijeće ne preispita predmet o kojem je riječ i ne izmijeni doneseno rješenje, tu sudsku odluku prosljediti Odjelu za trgovačke i ostale sporove navedenog suda radi donošenja „pravnog shvaćanja” o načinu rješavanja predmeta te vrste.

- 13 U predmetu C-622/21 dopis suca evidentičara opravdava vraćanje predmeta u glavnom postupku dotičnom vijeću postojanjem dviju odluka suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku kojima su usvojena rješenja proturječna onomu iz glavnog postupka. Taj sud međutim navodi da su te odluke donesene nakon donošenja odluke u navedenom glavnom postupku. U stvarnosti je postupak evidentiranja potonje odluke bio blokiran i ona nije otpremljena sve dok te kasnije odluke, koje odražavaju drukčije pravno gledište, nisu bile poslane.
- 14 U predmetu C-727/21 iz dopisa suca evidentičara proizlazi da se on ne slaže s pravnim tumačenjem koje je usvojilo sudsko vijeće koje je odlučivalo u glavnom postupku. Međutim, u tom se dopisu ne navodi druga odluka koja bi išla u smjeru drukčijem od onog koji je usvojilo to sudsko vijeće.
- 15 U tom glavnom postupku, nakon odbijanja evidentiranja njegove prve sudske odluke, navedeno sudsko vijeće sastalo se radi novih vijećanja tijekom kojih je preispitalo žalbu i mišljenje suca evidentičara te je odlučilo da neće izmijeniti rješenje koje je prethodno usvojilo. Stoga je donijelo novu sudsku odluku te ju je prosljedilo službi za evidenciju.
- 16 Dajući prednost drukčijem pravnom rješenju, sudac evidentičar prosljedio je navedeni predmet u glavnom postupku Odjelu za trgovačke i ostale sporove suda koji je uputio zahtjev kako bi se sporno pravno pitanje ispitalo na sjednici tog odjela.
- 17 Taj je odjel na toj sjednici usvojio „pravno shvaćanje” u kojem je usvojio rješenje kojem je prednost davao sudac evidentičar. Nakon toga je isti predmet u glavnom postupku vraćen dotičnom sudskom vijeću kako bi ono donijelo odluku u skladu s tim „pravnim shvaćanjem”.
- 18 U sva tri predmeta sud koji je uputio zahtjev navodi da se, na temelju članka 177. stavka 3. Sudskog poslovnika, rad suca na predmetu u drugom stupnju smatra dovršenim tek kada je dotičnu sudsku odluku evidentirala služba evidencije. Taj se predmet smatra dovršenim tek nakon takve evidencije i naknadnog otpremanja te odluke strankama. Stoga, u skladu s objašnjenjima suda koji je uputio zahtjev, iako je tu sudsku odluku kolegijalno donijelo sudsko vijeće, ona se smatra dovršenom tek kada je potvrdi sudac evidentičar kojeg određuje predsjednik suda kao tijelo sudske uprave u okviru godišnjeg rasporeda poslova. Taj sud također pojašnjava da stranke ne znaju za sudjelovanje i ime suca evidentičara i da, iako postupak evidencije nije predviđen zakonom kao uvjet za donošenje sudske odluke, to proizlazi iz prakse drugostupanskih sudova na temelju Sudskog poslovnika.
- 19 Sud koji je uputio zahtjev smatra da sudac poput suca evidentičara, za kojeg stranke ne znaju, čija uloga nije predviđena postupovnim pravilima primjenjivima na žalbe i koji, iako nije sud višeg stupnja, može potaknuti sudsko vijeće zaduženo za predmet da izmijeni svoju odluku, može imati znatan utjecaj na neovisnost sudaca.
- 20 U predmetu C-554/21 sud koji je uputio zahtjev dodaje da, unatoč promjeni sudske prakse do koje je došlo u ranijoj odluci jednog od njegovih sudskih vijeća o istom pravnom pitanju, sudac evidentičar prilikom te promjene nije djelovao na isti način kao u glavnom postupku te je odobrio i evidentirao odluku kojom je provedena navedena promjena i tako omogućio otpremanje te odluke strankama, što, prema mišljenju tog suda, dokazuje da je sudac evidentičar izvršavao znatan utjecaj na neovisnost sudaca članova nadležnog sudskog vijeća.

- 21 U predmetu C-622/21 sud koji je uputio zahtjev naglašava da taj utjecaj potvrđuje činjenica da je sudac evidentičar odlučio, a da pritom nije postavio pitanje na sjednici dotičnog odjela, prihvatiti evidentiranje i otpremanje sudskih odluka koje su donijela druga vijeća nakon odluke donesene u glavnom postupku, pri čemu je odlučio odgoditi evidenciju sudske odluke u tom glavnom postupku i vratiti je dotičnom sudskom vijeću samo zato što se nije složilo s rješenjem usvojenim u potonjoj odluci.
- 22 Sud koji je uputio zahtjev u tim dvama predmetima navodi da je postojanje mehanizma evidencije sudskih odluka dosad bilo opravdavano potrebom ujednačavanja sudske prakse. Međutim, prema mišljenju tog suda, način na koji ta služba evidencije postupa nakon što je donesena sudska odluka protivan je neovisnosti pravosuđa. Kao što to pokazuju okolnosti glavnih predmeta, služba evidencije sudskih odluka bira odluke koje će otpremiti drugostupanjski sud i odlučuje o slučajevima u kojima treba objelodaniti odluku kojom se odstupa od sudske prakse.
- 23 U predmetu C-727/21 sud koji je uputio zahtjev također navodi, u pogledu sjednica odjela, da one nisu predviđene Sudskim poslovníkom i da samo suci evidentičari, predsjednici odjela ili predsjednici sudova odlučuju o točkama koje treba uvrstiti u dnevni red takve sjednice. Stranke u postupku ne znaju za ulogu te sjednice i ne mogu na njoj sudjelovati. U skladu s člankom 40. Zakona o sudovima „pravna shvaćanja” prihvaćena na sjednici sudskog odjela suda višeg stupnja obvezna su za sve suce pojedince ili vijeća tog odjela u pojedinačnim postupcima u kojima postupaju. Sud koji je uputio zahtjev stoga smatra da je ta kvazizakonska uloga sudskih odjela protivna trodiobi vlasti i vladavini prava te načelu neovisnosti sudaca. Međutim, pojašnjava da „pravna shvaćanja” prihvaćena na sjednici sudaca drugostupanjskih sudova ne obvezuju više sudove i da su u brojnim slučajevima sudovi višeg stupnja u okviru ispitivanja pravnih lijekova podnesenih pred njima zauzeli „pravna shvaćanja” različita od onih koja su donijeli drugostupanjski sudovi.
- 24 U tim je okolnostima Visoki trgovački sud odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje, koje je na isti način formulirano u predmetima C-554/21, C-622/21 i C-727/21:
- „Može li se smatrati da je pravilo iz drugog dijela prve rečenice i druge rečenice čl. 177. st. 3. Sudskog poslovníka, kojim se propisuje da ,[k]od drugostupanjskog suda predmet se smatra dovršenim u trenutku otpredavanja odluke iz referade suca nakon što je predmet vraćen iz službe evidencije, [da je] služba evidencije dužna u što kraćem roku od dana prijama spisa isti vratiti u referadu suca i [da će] Sudska pisarnica u daljnjem roku od 8 dana otpremiti odluku sa suda’ u skladu s čl. 19. st. 1. UEU-a i čl. 47. Povelje?”
- 25 Nadalje, u predmetu C-727/21, Visoki trgovački sud odlučio je Sudu uputiti sljedeće prethodno pitanje:
- „[Je li] odredba članka 40. stavka 2. Zakona o sudovima kojom se predviđa da je ,pravno shvaćanje prihvaćeno na sjednici svih sudaca odnosno sudskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, Visokoga kaznenog suda Republike Hrvatske, Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske i sjednici odjela županijskog suda obvezno za sva drugostupanjska vijeća ili suce pojedince tog odjela, odnosno suda’ u skladu s člankom 19. stavkom 1. UEU-a i člankom 47. Povelje?”

Postupak pred Sudom

- 26 Odlukama predsjednika Suda od 8. studenoga i 15. studenoga 2021. postupci u predmetima C-554/21 i C-622/21 prekinuti su do donošenja odluke kojom se okončava postupak u predmetu C-361/21, PET-PROM.
- 27 Odlukom predsjednika Suda od 4. veljače 2022. postupak u predmetu C-727/21 prekinut je do primitka odgovora suda koji je uputio zahtjev u predmetu C-361/21, PET-PROM, u pogledu stanja glavnog postupka u potonjem predmetu, s obzirom na navode suda koji je uputio zahtjev u okviru predmeta C-727/21.
- 28 Odlukom predsjednika Suda od 14. ožujka 2022. postupak je nastavljen u predmetima C-554/21, C-622/21 i C-727/21, s obzirom na činjenicu da je postojanje glavnog postupka iz kojeg proizlazi predmet C-361/21 dvojbeno. Odlukom predsjednika Suda predmeti C-554/21, C-622/21 i C-727/21 spojeni su radi provođenja pisanog i usmenog dijela postupka te donošenja presude.

Nadležnost Suda

- 29 Uvodno valja podsjetiti na to da je, na temelju ustaljene sudske prakse, na samom Sudu da ispita uvjete pod kojima je nacionalni sudac uputio pitanja kako bi provjerio postojanje vlastite nadležnosti ili dopuštenost zahtjeva koji mu je podnesen (presuda od 22. ožujka 2022., Prokurator Generalny (Stegovno vijeće Vrhovnog suda – Imenovanje), C-508/19, EU:C:2022:201, t. 59. i navedena sudska praksa).
- 30 U tom pogledu valja, kao prvo, podsjetiti na to da u okviru prethodnog postupka na temelju članka 267. UFEU-a Sud može tumačiti pravo Unije samo u granicama dodijeljene nadležnosti (presuda od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost Disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 77. i navedena sudska praksa).
- 31 Područje primjene Povelje, u pogledu djelovanja država članica, definirano je u njezinu članku 51. stavku 1., prema kojem se odredbe Povelje odnose na države članice samo kada provode pravo Unije, pri čemu se tom odredbom potvrđuje ustaljena praksa Suda prema kojoj se temeljna prava koja se jamče u pravnom sustavu Unije primjenjuju na sve situacije uređene pravom Unije, ali ne i izvan njih (presuda od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 78. i navedena sudska praksa).
- 32 U ovom slučaju, što se tiče, konkretnije, članka 47. Povelje, sud koji je uputio zahtjev nije pružio naznaku prema kojoj bi se glavni postupci odnosili na tumačenje ili primjenu pravnog pravila Unije koja se provodi na nacionalnoj razini.
- 33 Stoga u ovim predmetima Sud nije nadležan za tumačenje članka 47. Povelje.
- 34 Kao drugo, valja podsjetiti na to da na temelju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a države članice osiguravaju pravne lijekove dostatne da bi se pojedincima osiguralo da će se poštovati njihovo pravo na učinkovitu pravnu zaštitu u područjima obuhvaćenima pravom Unije. Stoga je na državama članicama da predvide sustav pravnih lijekova i postupaka koji u tim područjima osiguravaju poštovanje učinkovite pravne zaštite (presuda od 26. ožujka 2020., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, t. 32. i navedena sudska praksa).

- 35 Kada je riječ o materijalnom području primjene članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, ta se odredba odnosi na „područja obuhvaćena pravom Unije”, neovisno o situaciji u kojoj ga države članice provode (vidjeti u tom smislu presude od 27. veljače 2018., Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, t. 29. i od 26. ožujka 2020., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, t. 33. i navedenu sudsku praksu).
- 36 Cilj članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a osobito je njegova primjena na sva nacionalna tijela koja kao sudovi mogu odlučivati o pitanjima koja se odnose na tumačenje ili primjenu prava Unije i koja su stoga područja koja su obuhvaćena tim pravom (presuda od 26. ožujka 2020., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, t. 34. i navedena sudska praksa).
- 37 Upravo je to slučaj sa sudom koji je uputio zahtjev, koji doista može biti pozvan odlučivati o pitanjima koja se odnose na primjenu ili tumačenje prava Unije te je on – kao „sud” u smislu tog prava – dio hrvatskog sustava pravnih lijekova „u područjima obuhvaćenima pravom Unije”, u smislu članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, tako da taj sud treba ispunjavati zahtjeve učinkovite pravne zaštite (vidjeti po analogiji presudu od 26. ožujka 2020., Miasto Łowicz i Prokurator Generalny, C-558/18 i C-563/18, EU:C:2020:234, t. 35. i navedenu sudsku praksu).
- 38 Stoga je Sud nadležan za tumačenje članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a u ovim predmetima.

Dopuštenost zahtjevâ za prethodnu odluku

- 39 U skladu s ustaljenom sudskom praksom postupak utvrđen člankom 267. UFEU-a instrument je suradnje između Suda i nacionalnih sudova zahvaljujući kojem Sud nacionalnim sudovima daje elemente za tumačenje prava Unije koji su im potrebni za rješavanje spora koji se pred njima vodi. Smisao prethodnog postupka nije davanje savjetodavnih mišljenja o općenitim ili hipotetskim pitanjima, nego stvarna potreba za učinkovitim rješavanjem spora (presuda od 22. ožujka 2022., Prokurator Generalny (Stegovno vijeće Vrhovnog suda – Imenovanje), C-508/19, EU:C:2022:201, t. 60. i navedena sudska praksa).
- 40 Kao što to proizlazi iz samog teksta članka 267. UFEU-a, zahtijevana prethodna odluka treba biti „potrebna” kako bi sudu koji je uputio zahtjev omogućila „da donese presudu” u predmetu o kojem odlučuje (presuda od 22. ožujka 2022., Prokurator Generalny (Stegovno vijeće Vrhovnog suda – Imenovanje), C-508/19, EU:C:2022:201, t. 61 i navedena sudska praksa).
- 41 U ovom predmetu sud koji je uputio zahtjev navodi da su tri sudska vijeća nadležna za glavne postupke suočena, u predmetima C-554/21 i C-622/21, s uputama suca evidentičara i, u predmetu C-727/21, s obvezom odlučivanja u skladu s „pravnim shvaćanjem” sjednice Odjela za trgovačke i ostale sporove tog suda. Navodi da se te upute i to „pravno shvaćanje” odnose na sadržaj odluka koje su ta tri sudska vijeća već donijela i da je njihovim poštovanjem uvjetovan konačan dovršetak glavnih postupaka kao i evidentiranje i dostava tih odluka strankama. Svojim prethodnim pitanjima sud koji je uputio zahtjev upravo želi doznati treba li članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a tumačiti na način da mu se protive „sudjelovanje”, poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, u sudskoj djelatnosti sudskog vijeća suda, a od strane drugih osoba koje obavljaju dužnosti pri tom sudu. Stoga je odgovor Suda na ta prethodna pitanja nužan kako bi sud koji je uputio zahtjev mogao konačno dovršiti ta tri predmeta u glavnom postupku.

42 S obzirom na prethodna razmatranja, valja utvrditi da su zahtjevi za prethodnu odluku dopušteni.

Prethodna pitanja

- 43 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a tumačiti na način da mu se protivi to da se nacionalnim pravom predvidi unutarnji mehanizam unutar nacionalnog suda u skladu s kojim se, s jedne strane, sudska odluka može otpremiti strankama radi dovršetka dotičnog predmeta samo ako sudac evidentičar, koji nije dio sudskog vijeća koje je donijelo tu odluku, odobri sadržaj te odluke i, s druge strane, sjednica odjela tog nacionalnog suda nadležna je za prihvatanje „pravni shvaćanja” koja obvezuju sva vijeća ili suce pojedince navedenog suda.
- 44 Najprije valja podsjetiti na to da, iako je ustrojstvo pravosuđa u državama članicama u njihovoj nadležnosti, uključujući osnivanje, sastav, nadležnost i funkcioniranje nacionalnih sudova, one su ipak pri izvršavanju te nadležnosti obvezne poštovati obveze koje za njih proizlaze iz prava Unije, odnosno konkretno iz članka 19. UEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 5. lipnja 2023., Komisija/Poljska (Neovisnost i privatni život sudaca), C-204/21, EU:C:2023:442, t. 63. i navedenu sudsku praksu).
- 45 U tom pogledu načelo učinkovite sudske zaštite na koje upućuje članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a opće je načelo prava Unije zaštićeno osobito člankom 6. stavkom 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: EKLJP), kojem odgovara članak 47. drugi stavak Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 21. prosinca 2021., Euro Box Promotion i dr., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 i C-840/19, EU:C:2021:1034, t. 219. i navedenu sudsku praksu). Potonju odredbu treba stoga uzeti u obzir u svrhu tumačenja tog članka 19. stavka 1. drugog podstavka (presuda od 6. listopada 2021., W.Ž. (Vijeće za izvanredni nadzor i javnopravne predmete Vrhovnog suda – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, t. 102. i navedena sudska praksa).
- 46 Osim toga, budući da Povelja sadržava prava koja odgovaraju pravima zajamčenima EKLJP-om, člankom 52. stavkom 3. Povelje nastoji se osigurati nužna usklađenost između prava sadržanih u njoj i odgovarajućih prava zajamčenih EKLJP-om a da to ne ugrožava autonomiju prava Unije. U skladu s Objašnjenjima koja se odnose na Povelju o temeljnim pravima (SL 2007., C 303, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 7., str. 120.), članak 47. drugi stavak Povelje odgovara članku 6. stavku 1. EKLJP-a. Stoga Sud mora osigurati da njegovo tumačenje u ovim predmetima osigurava razinu zaštite koja ne krši onu zajamčenu člankom 6. stavkom 1. EKLJP-a, kako ga tumači Europski sud za ljudska prava (vidjeti u tom smislu presudu od 6. listopada 2021., W.Ž. (Vijeće za izvanrednu kontrolu i javne poslove pri Vrhovnom sudu – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, t. 123. i navedenu sudsku praksu).
- 47 S obzirom na navedeno, najprije valja podsjetiti na to da svaka država članica, na temelju članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, treba osigurati da tijela koja su pozvana, kao „sudovi” u smislu koji definira pravo Unije, odlučivati o pitanjima u vezi s primjenom ili tumačenjem tog prava i koja stoga podliježu njegovu sustavu pravnih lijekova u područjima obuhvaćenima pravom Unije, ispunjavaju zahtjeve djelotvorne sudske zaštite, među kojima je i zahtjev neovisnosti (presuda od 22. veljače 2022., RS (Učinak presuda ustavnog suda), C-430/21, EU:C:2022:99, t. 40. i navedena sudska praksa).

- 48 Stoga svaka nacionalna mjera ili praksa kojom se nastoje izbjeći ili otkloniti razlike u sudskoj praksi i tako osigurati pravna sigurnost svojstvena načelu vladavine prava mora biti u skladu sa zahtjevima koji proizlaze iz članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a.
- 49 U tom pogledu, kao prvo, valja podsjetiti na to da zahtjev neovisnosti sudova, koji je svojstven zadaći suđenja, proizlazi iz bitnog sadržaja prava na djelotvornu sudsku zaštitu i temeljnog prava na pošteno suđenje, koji su pak od ključne važnosti kao jamstvo zaštite svih prava koja osobe izvode iz prava Unije i očuvanja zajedničkih vrijednosti država članica navedenih u članku 2. UEU-a, osobito vrijednosti vladavine prava (presuda od 15. srpnja 2021., Komisija/Poljska (Sustav stegovnih mjera primjenjiv na suce), C-791/19, EU:C:2021:596, t. 58. i navedena sudska praksa).
- 50 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, taj zahtjev neovisnosti obuhvaća dva aspekta. Prvi aspekt, vanjske prirode, zahtijeva da predmetno tijelo posve samostalno izvršava svoje funkcije a da se pritom ni u kojem pogledu ne nalazi u hijerarhijskom ili podređenom odnosu i da ne prima naloge ili upute ikoje vrste te da je tako zaštićeno od vanjskih utjecaja ili pritisaka koji mogu narušiti neovisnu prosudbu njegovih članova i utjecati na njihove odluke (presuda od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost Disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 121.).
- 51 Drugi, unutarnji aspekt, dovodi se u vezu s pojmom „nepristranosti” i ima za cilj osiguranje jednakog odmaka od stranaka spora i njihovih pripadajućih interesa u odnosu na predmet spora. Taj kut gledanja zahtijeva poštovanje objektivnosti i nepostojanje bilo kakvog interesa u rješavanju spora osim stroge primjene pravnog pravila (vidjeti u tom smislu presudu od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost Disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 122.).
- 52 Ti zahtjevi neovisnosti i nepristranosti pretpostavljaju postojanje pravila koja se, među ostalim, odnose na sastav predmetnog tijela i koja omogućuju da se otkloni svaka legitimna sumnja kod građana u pogledu nemogućnosti utjecaja vanjskih čimbenika na to tijelo i njegovu neutralnost u odnosu na suprotstavljene interese (vidjeti u tom smislu presudu od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost Disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 123.).
- 53 U tom pogledu važno je da su suci zaštićeni od vanjskih sudjelovanja ili pritisaka koji bi mogli ugroziti njihovu neovisnost. Pravila koja se primjenjuju na status sudaca i na izvršavanje njihove dužnosti suca moraju osobito omogućiti isključenje ne samo svakog izravnog utjecaja, u obliku uputa, nego i posrednijih oblika utjecaja koji mogu usmjeriti odluke dotičnih sudaca i time otkloniti dojam njihove neovisnosti ili nepristranosti, što može ugroziti povjerenje koje navedene osobe moraju imati u pravosuđe u demokratskom društvu i vladavini prava (presuda od 15. srpnja 2021., Komisija/Poljska (Sustav stegovnih mjera primjenjiv na suce), C-791/19, EU:C:2021:596, t. 60. i navedena sudska praksa).
- 54 Iako se „vanjskom” komponentom neovisnosti u biti nastoji očuvati neovisnost sudova u odnosu na zakonodavnu i izvršnu vlast u skladu s načelom diobe vlasti koje obilježava funkcioniranje pravne države, tu komponentu ipak treba shvatiti na način da se odnosi i na zaštitu sudaca od nedopuštenih utjecaja koji potječu iz predmetnog suda (vidjeti, u tom pogledu, presudu ESLJP-a od 22. prosinca 2009., Parlov-Tkalčić protiv Hrvatske, CE:ECHR:2009:1222JUD002481006, t. 86.).

- 55 Kao drugo, s obzirom na neodvojive veze koje postoje između jamstava neovisnosti i nepristranosti sudaca te pristupa zakonom prethodno ustanovljenom sudu (vidjeti u tom smislu presudu od 21. prosinca 2023., Krajowa Rada Sądownictwa (Zadržavanje suca na dužnosti), C-718/21, EU:C:2023:1015, t. 59. i navedenu sudsku praksu), člankom 19. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a također se zahtijeva postojanje „zakonom prethodno ustanovljenog” suda. Taj izraz osobito odražava načelo vladavine prava i odnosi se ne samo na pravnu osnovu samog postojanja dotičnog suda nego i na sastav sudskog vijeća u svakom predmetu (vidjeti u tom smislu presude od 26. ožujka 2020., Preispitivanje Simpson/Vijeće i HG/Komisija, C-542/18 RX-II i C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, t. 73. i od 22. ožujka 2022., Prokurator Generalny (Disciplinsko vijeće Vrhovnog suda – Imenovanje), C-508/19, EU:C:2022:201, t. 73.). To načelo podrazumijeva, među ostalim, da sudsko vijeće nadležno za predmet samostalno donosi odluku kojom se dovršava postupak.
- 56 Izraz „zakonom prethodno ustanovljeni” ima za cilj izbjegavanje da se organizacija pravosudnog sustava prepusti diskreciji izvršne vlasti i osiguravanje da se to područje uredi zakonom. Usto, u zemljama kodificiranog prava, organizacija pravosudnog sustava ne može se prepustiti ni diskreciji pravosudnih tijela, što ne isključuje, međutim, to da im se prizna određena ovlast za tumačenje mjerodavnog nacionalnog zakonodavstva (vidjeti u tom smislu presudu od 15. srpnja 2021., Komisija/Poljska (Sustav stegovnih mjera primjenjiv na suce), C-791/19, EU:C:2021:596, t. 168. i navedenu sudsku praksu).
- 57 „Zakonom prethodno ustanovljeni sud” obilježava njegova sudska uloga, a to je da na temelju pravnih pravila i nakon organiziranog postupka odluči o svakom pitanju koje je u njegovoj nadležnosti. On stoga mora, osim neovisnosti i nepristranosti svojih članova, ispunjavati i druge uvjete, osobito onaj koji se odnosi na postojanje jamstava iz postupka koji se pred njim vodi (vidjeti u tom pogledu presudu ESLJP-a od 22. lipnja 2000., Coëme i dr. protiv Belgije, CE:ECHR:2000:0622JUD003249296, t. 99.).
- 58 Kao treće, među tim je jamstvima načelo kontradiktornosti koje je sastavni dio prava na pošteno suđenje i djelotvornu sudsku zaštitu (vidjeti u tom smislu presude od 17. prosinca 2009., Preispitivanje odluke M/EMEA, C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, t. 59., od 16. listopada 2019., Glencore Agriculture Hungary, C-189/18, EU:C:2019:861, t. 61., od 29. travnja 2021., Bank BPH, C-19/20, EU:C:2021:341, t. 92. i od 10. veljače 2022., Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Rok zastare), C-219/20, EU:C:2022:89, t. 46.). To načelo osobito podrazumijeva da stranke mogu kontradiktorno raspravljati o svim činjeničnim i pravnim elementima koji su odlučujući za ishod postupka (presude od 2. prosinca 2009., Komisija/Irska i dr., C-89/08 P, EU:C:2009:742, t. 56. i od 17. prosinca 2009., Preispitivanje M/EMEA, C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, t. 41.).
- 59 Zahtjevi navedeni u točkama 47. do 58. ove presude tako pretpostavljaju, među ostalim, postojanje transparentnih pravila koja su poznata pojedincima o sastavu sudskih vijeća, a koja mogu isključiti svako neopravdano zadiranje u postupak odlučivanja u vezi s određenim predmetom osoba koje nisu članovi sudskog vijeća nadležnog za taj predmet i pred kojima stranke nisu mogle iznijeti svoje argumente.
- 60 Iako je točno da je na sudu koji je uputio zahtjev da primijeni sva navedena načela, Sud ipak može, u okviru pravosudne suradnje uspostavljene člankom 267. UFEU-a, na temelju elemenata spisa, tom sudu pružiti elemente za tumačenje prava Unije koji mu mogu biti korisni u ocjeni učinaka

neke njegove odredbe (presuda od 6. listopada 2021., *W.Ž.* (Vijeće za izvanrednu kontrolu i javne poslove pri Vrhovnom sudu – Imenovanje), C-487/19, EU:C:2021:798, t. 133. i navedena sudska praksa).

- 61 Što se tiče sudjelovanja suca evidentičara o kojem je riječ u glavnom postupku, iz spisa kojim Sud raspolaze proizlazi da se člankom 177. stavkom 3. Sudskog poslovnika ne predviđa da je taj sudac nadležan za nadzor sadržaja sudske odluke na bilo koji način te za sprečavanje njezina formalnog donošenja i dostave strankama ako se ne slaže s njezinim sadržajem.
- 62 Iz tih spisa također proizlazi da takva nadležnost nije predviđena ni Zakonom o sudovima, osobito njegovim člankom 40. stavkom 2., koji se odnosi na obvezujuću narav „pravni shvaćanja” sjednica sudskih odjela.
- 63 Međutim, prema navodima suda koji je uputio zahtjev i kao što to pokazuju činjenične okolnosti svojstvene trima glavnim predmetima, čini se da se te odredbe u praksi primjenjuju na način da uloga suca evidentičara nadilazi funkciju evidentiranja.
- 64 Naime, iako taj sudac ne može svojom ocjenom zamijeniti ocjenu sudskog vijeća nadležnog za dotični predmet, on *de facto* može onemogućiti evidentiranje donesene sudske odluke i tako spriječiti okončanje postupka donošenja odluke i dostavu te odluke strankama, vraćanjem predmeta tom sudskom vijeću radi ponovnog odlučivanja o navedenoj odluci s obzirom na njegova vlastita pravna opažanja i, u slučaju nastavka neslaganja s navedenim sudskim vijećem, pozivanjem predsjednika dotičnog odjela da sazove sjednicu odjela kako bi potonja prihvatila „pravno shvaćanje” koje će, među ostalim, obvezivati to sudsko vijeće.
- 65 Učinak takve prakse jest omogućavanje zadiranja suca evidentičara u dotični predmet, pri čemu to zadiranje može dovesti do toga da taj sudac utječe na konačno rješenje koje će se usvojiti u tom predmetu.
- 66 Kao prvo, kao što to proizlazi iz točaka 61. i 62. ove presude, ne čini se da se nacionalnim propisom o kojem je riječ u glavnom postupku predviđa takvo sudjelovanje suca evidentičara.
- 67 Kao drugo, do tog sudjelovanja dolazi nakon što sudsko vijeće kojem je dodijeljen dotični predmet, po završetku svojeg vijećanja, donese svoju odluku, iako taj sudac nije član tog sudskog vijeća te stoga nije sudjelovao u ranijim fazama postupka koji je doveo do tog donošenja odluke. Navedeni sudac tako može utjecati na sadržaj sudske odluke koje su donijela sudska vijeća čiji on nije član.
- 68 Kao treće, ne čini se da je ovlast sudjelovanja suca evidentičara ograničena jasno navedenim objektivnim kriterijima koji odražavaju posebno opravdanje i koji su prikladni za izbjegavanje diskrecijskog izvršavanja ovlasti. Tako je u glavnom postupku koji je doveo do predmeta C-554/21 sudac evidentičar utvrdio da je sudska odluka koja mu je bila podnesena bila u skladu s drugom ranijom odlukom, ali ne i s drugim dvjema ranijim odlukama, te je dao prednost jednom od dvaju različitih pravnih rješenja. U glavnom postupku koji je doveo do predmeta C-622/21 sudac evidentičar opravdao je vraćanje predmeta dotičnom sudskom vijeću postojanjem odluka u kojima se, i to nakon donošenja odluke o kojoj je riječ u glavnom postupku u tom predmetu, prihvatilo suprotno stajalište. U glavnom postupku koji je doveo do predmeta C-727/21, zbog toga što se nije složio s pravnim stajalištem iznesenim u odluci o kojoj je riječ u glavnom postupku, sudac evidentičar je, a da pritom nije naveo nikakvu raniju odluku, vratio predmet dotičnom sudskom vijeću koje se u svojoj odluci ipak pozvalo na jednu raniju odluku u kojoj je usvojeno slično rješenje.

- 69 S obzirom na prethodno navedeno, praksa poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, na temelju koje se sudska odluka koju je donijelo sudsko vijeće nadležno za predmet može smatrati konačnom i može se otpremiti strankama samo ako je njezin sadržaj odobrio sudac evidentičar koji nije bio član tog sudskog vijeća nije u skladu sa zahtjevima svojstvenima pravu na djelotvornu sudsku zaštitu.
- 70 Što se tiče sudjelovanja sjednice odjela poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, iz teksta članka 40. stavaka 1. i 2. Zakona o sudovima proizlazi da se sjednica odjela ili sudaca suda saziva kada, među ostalim, postoje razlike u shvaćanjima između pojedinih odjela, vijeća ili sudaca tog suda o pitanjima koja se odnose na primjenu zakona i da se, nakon toga, na toj sjednici prihvaća „pravno shvaćanje” koje je obvezno za sva vijeća ili suce tog odjela ili navedenog suda.
- 71 Osim toga, iz objašnjenja koja je pružio sud koji je uputio zahtjev proizlazi da predsjednik odjela može sazvati takvu sjednicu na zahtjev suca evidentičara ako potonji ne pristane na evidentiranje sudske odluke koju mu je prosljedilo sudsko vijeće nadležno za dotični predmet, barem u slučaju kada to sudsko vijeće namjerava ostati pri svojoj odluci nakon što ju je preispitalo na zahtjev tog suca.
- 72 U skladu s tim objašnjenjima svi suci dotičnog odjela mogu sudjelovati na toj sjednici, uključujući suce koji sude u dotičnom predmetu i suca evidentičara. U tom pogledu valja istaknuti da su, iako se čini da su, kao što to proizlazi iz spisa predmeta C-727/21, sudac ili suci dotičnog sudskog vijeća sudjelovali na predmetnom sastanku sjednice odjela, većina sudaca koji su sudjelovali u toj sjednici bili drugi suci predmetnog suda, ali koji nisu bili članovi tog sudskog vijeća. Osim toga, u skladu s člankom 40. stavkom 3. Zakona o sudovima, „profesori diplomskog sveučilišnog studija prava, istaknuti znanstvenici ili stručnjaci u određenoj grani prava”, koji su osobe izvan predmetnog suda, mogu u određenim okolnostima sudjelovati u takvoj sjednici Odjela i stoga u sudskom postupku.
- 73 Iz navedenih objašnjenja također proizlazi da nije na sjednici odjela da konačno odluči o predmetu u pogledu kojeg je pred njim pokrenut postupak ili da predloži konkretno rješenje u tom predmetu. Međutim, iako je „pravno shvaćanje” te sjednice odjela formulirano na više ili manje apstraktan način te je obvezno za sve suce, navedena sjednica, kako bi prihvatila to pravno shvaćanje, tumači pravo s obzirom na konkretne slučajeve.
- 74 U skladu s člankom 40. stavkom 2. Zakona o sudovima, poštovanje „pravnog shvaćanja” sjednice odjela nalaže se, među ostalim, sudskom vijeću koje je donijelo sudsku odluku u predmetu u pogledu kojeg je pred njim pokrenut postupak ako ta odluka još nije evidentirana niti otpremljena. Naime, sudac evidentičar, čija je zadaća u praksi osigurati poštovanje „pravnih shvaćanja” koja su prihvaćena na dotičnim sjednicama odjela, može stoga odbiti evidentirati „novu” sudsku odluku koju je donijelo to sudsko vijeće ako se njome odstupa od tog „pravnog shvaćanja”.
- 75 Sudjelovanje sjednice odjela zapravo omogućuje zadiranje niza sudaca koji sudjeluju na toj sjednici odjela u konačno rješenje predmeta o kojem je prethodno raspravljalo i o kojem je odlučilo nadležno sudsko vijeće, ali čija odluka još nije evidentirana i otpremljena.
- 76 Naime, mogućnost da se odluka sudskog vijeća, u slučaju da ono ostane pri pravnom stajalištu suprotnom onom suca evidentičara, podvrgne nadzoru sjednice odjela kao i obveza navedenog sudskog vijeća da, čak i nakon zaključenja vijećanja, poštuje „pravno shvaćanje” koje bi definirala ta sjednica odjela mogu utjecati na konačan sadržaj te odluke.

- 77 Kao prvo, ne čini se da je ovlast sudjelovanja sjednice odjela o kojoj je riječ u glavnom postupku dovoljno uređena objektivnim kriterijima koji se primjenjuju kao takvi. Naime, iako je točno da članak 40. stavak 1. Zakona o sudovima predviđa sazivanje sjednice odjela „kad se utvrdi da o pitanjima primjene zakona postoje razlike u shvaćanjima između pojedinih odjela, vijeća ili sudaca ili kad u jednom odjelu vijeće ili sudac odstupa od ranije prihvaćenog pravnog shvaćanja”, iz činjeničnog opisa iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku u predmetu C-727/21 proizlazi da je predmetna sjednica odjela bila sazvana samo zbog toga što se sudac evidentičar nije slagao s pravnim stajalištem nadležnog sudskog vijeća a da pritom nije istaknuta nikakva odluka iz koje bi bilo vidljivo odstupanje tog stajališta u odnosu na ranije sudske odluke.
- 78 Kao drugo, čini se da iz spisa kojim Sud raspolaže u predmetu C-727/21 proizlazi da stranke – isto kao i kada je riječ o sudjelovanju suca evidentičara – ni u kojem trenutku nisu bile upoznate sa sazivanjem sjednice odjela i prihvaćanjem „pravnog shvaćanja” na njoj koje je, među ostalim, obvezujuće za sudsko vijeće zaduženo za taj predmet. Stoga se čini da te stranke nemaju mogućnost koristiti svoja postupovna prava pred takvom sjednicom odjela.
- 79 S obzirom na prethodno navedene elemente, nacionalni propis kojim se omogućava sjednici odjela nacionalnog suda da prihvaćanjem „pravnog shvaćanja” prisili sudsko vijeće nadležno za predmet da izmijeni sadržaj sudske odluke koju je prethodno donijelo, iako na toj sjednici odjela sudjeluju i suci koji nisu suci tog sudskog vijeća kao i, ovisno o slučaju, osobe izvan predmetnog suda pred kojima stranke nemaju mogućnost iznijeti svoje argumente, nije u skladu sa zahtjevima svojstvenima pravu na djelotvornu sudsku zaštitu i pošteno suđenje.
- 80 Važno je još pojasniti da, kako bi se izbjegle ili otklonile razlike u sudskoj praksi i time osigurala pravna sigurnost svojstvena načelu vladavine prava, postupovni mehanizam koji sucu nacionalnog suda koji ne zasjeda u nadležnom sudskom vijeću omogućuje da predmet uputi proširenom vijeću tog suda ne povređuje zahtjeve koji proizlaze iz članka 19. stavka 1. drugog podstavka UEU-a, pod uvjetom da prvotno određeno sudsko vijeće još nije odlučivalo u predmetu, da su okolnosti u kojima može doći do takvog upućivanja jasno navedene u primjenjivom zakonodavstvu i da se navedenim upućivanjem dotične osobe ne lišava mogućnosti sudjelovanja u postupku pred tim proširenim sudskim vijećem. Osim toga, prvotno imenovano sudsko vijeće uvijek može odlučiti o takvom upućivanju.
- 81 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na upućena pitanja valja odgovoriti tako da članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a treba tumačiti na način da mu se protivi to da se nacionalnim pravom predvidi unutarnji mehanizam u nacionalnom sudu na temelju kojeg:
- se sudska odluka koju je donijelo sudsko vijeće nadležno u predmetu može otpremiti strankama radi njegova dovršetka samo ako je njezin sadržaj odobrio sudac evidentičar koji nije član tog sudskog vijeća;
 - sjednica odjela tog suda ima ovlast prisiliti, prihvaćanjem „pravnog shvaćanja”, sudsko vijeće nadležno u predmetu da izmijeni sadržaj sudske odluke koju je prethodno donijelo, iako na toj sjednici odjela sudjeluju i suci koji nisu suci tog sudskog vijeća kao i, ovisno o slučaju, osobe izvan predmetnog suda pred kojima stranke nemaju mogućnost iznijeti svoje argumente.

Troškovi

- 82 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

Članak 19. stavak 1. drugi podstavak UEU-a

treba tumačiti na način da mu se:

protivi to da se nacionalnim pravom predvidi unutarnji mehanizam u nacionalnom sudu na temelju kojeg:

- se sudska odluka koju je donijelo sudsko vijeće nadležno u predmetu može otpremiti strankama radi njegova dovršetka samo ako je njezin sadržaj odobrio sudac evidentičar koji nije član tog sudskog vijeća;
- sjednica odjela tog suda ima ovlast prisiliti, prihvaćanjem „pravnog shvaćanja”, sudsko vijeće nadležno u predmetu da izmijeni sadržaj sudske odluke koju je prethodno donijelo, iako na toj sjednici odjela sudjeluju i suci koji nisu suci tog sudskog vijeća kao i, ovisno o slučaju, osobe izvan predmetnog suda pred kojima stranke nemaju mogućnost iznijeti svoje argumente.

Lenaerts	Bay Larsen	Arabadjiev
Prechal	Lycourgos	Biltgen
Piçarra	Rodin	Jarukaitis
Jääskinen	Wahl	Ziemele
Passer	Gratsias	Arastey Sahún

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 11. srpnja 2024.

Tajnik
A. Calot Escobar

Predsjednik
K. Lenaerts